

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Кузнецова Євгенія Андріївна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Студентки 2 курсу _____ Є. А. Кузнецова

групи Ф.м.з – 91а

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна робота магістра містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело _____ Є. А. Кузнецова

Керівник к. е. н., доц. _____ Н. Г. Пігуль

Суми – 2020 рік

ЗМІСТ

Вступ		8
1 Теоретичні основи управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства.....		10
1.1 Ліквідність і платоспроможність підприємства: сутність, зазначення, їх види		10
1.2 Методичні засади аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства.....		15
1.3 Теоретичні аспекти управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства.....		20
2 Аналіз та шляхи удосконалення управління ліквідністю та платоспроможністю ПрАТ «Домінік».....		24
2.1. Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Домінік» та аналіз його фінансового стану.....		24
2.2 Аналіз ліквідності та платоспроможності ПрАТ «Домінік».....		31
2.3 Напрямки удосконалення управління ліквідністю та платоспроможністю ПрАТ «Домінік»		39
Висновки.....		51
Список використаних джерел.....		55
Додаток А Трактуювання сутності поняття «ліквідність» і «платоспроможність» підприємства.....		61
Додаток Б Процес аналізу ліквідності і платоспроможності підприємства.....		63
Додаток В Компоненти процесу оцінки ліквідності і платоспроможності підприємства.....		64

Додаток Г	Групування активів та пасивів за ступенем ліквідності та терміновістю погашення.....	65
Додаток Д	Варіативність розрахунку показника власного оборотного капіталу.....	66
Додаток Е	Характеристика показників фінансової стійкості підприємства.....	67
Додаток Ж	Типи (класи) фінансової стійкості суб'єкта господарювання.....	68
Додаток І	Фінансова звітність ПрАТ «Домінік» за 2015 – 2019 рр	69
Додаток К	Нормативні значення показників фінансового стану підприємства.....	73
Додаток Л	Діапазони нормативних значень показників агрегованого балансу підприємства.....	74

ВСТУП

Управління ліквідністю і платоспроможністю є одним із важливих завдань кожного підприємства. Це обумовлено перш за все необхідністю формування достатніх обсягів фінансових ресурсів з метою забезпечення ефективного господарювання в умовах інфляції, кризових явищ у окремих галузях, підвищення рівня ризику неплатежів суб'єктів господарювання, нестабільності банківської системи і т.п. Підтримка рівня ліквідності і платоспроможності в межах нормативу дозволяє суб'єктам підприємництва забезпечити не лише стійкий фінансовий стан у короткостроковому періоді, але створити умови для їх подальшого успішного розвитку. Отже, дослідження питань ефективного управління ліквідністю та платоспроможністю є актуальним і необхідним в умовах сьогодення.

Дослідженню теоретичних та практичних аспектів щодо управління ліквідністю та платоспроможністю підприємств присвятили свої праці такі науковці як Єфимова О.В., Ковальов В. В., Костирко Р. А., Старостенко Г. Г., Школьник І. О. Савіцька Г. В. та ін.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є дослідження теоретичних і практичних питань управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства, а також обґрунтування напрямів його удосконалення у ПрАТ «Домінік».

Досягнення зазначеної мети передбачає вирішення наступних завдань:

- дослідити сутність, значення та види ліквідності та платоспроможності підприємства;
- охарактеризувати сучасні методичні засади аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства;
- розглянути основи управління ліквідністю та платоспроможністю підприємств;

- надати загальну фінансово-господарську характеристику ПрАТ «Домінік» та здійснити аналіз його фінансового стану;
- проаналізувати ліквідність і платоспроможність ПрАТ «Домінік»;
- розробити шляхи удосконалення управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства.

Предметом даного дослідження є ліквідність і платоспроможність підприємства.

Об'єктом дослідження є економічні відносини, що формуються у процесі управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства.

При написанні дипломної роботи нами були використані такі методи дослідження, як: монографічний, метод пізнання економічних процесів (дослідження теоретичних засад управління ліквідністю та платоспроможністю), таблично-графічний метод (виклад аналітичного матеріалу), методи аналізу і синтезу, метод оцінки фінансових коефіцієнтів (аналіз фінансових коефіцієнтів), горизонтальний та вертикальний аналізи (оцінка складу та структури окремих показників).

Інформаційною основою для написання кваліфікаційної магістерської роботи стали: підручники, навчальні посібники, праці українських та зарубіжних вчених-економістів, матеріали періодичних видань, фінансова звітність ПрАТ «Домінік».

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Ліквідність і платоспроможність підприємства: сутність, зазначення, їх види

Сучасні умови господарювання все частіше характеризуються як передкризові, а отже підприємствам стає все складніше підтримувати стабільний розвиток, своєчасно та якісно виконувати фінансові зобов'язання, що призводить до появи загроз щодо ефективності подальшого функціонування. Втрата мінімального рівня ліквідності та платоспроможності підприємства може призвести до його банкрутства. Отже досконале вивчення й аналіз ліквідності і платоспроможності, а також розробка напрямів їх забезпечення є основними завданнями суб'єкта господарювання для забезпечення його подальшого функціонування.

Питанням ліквідності та платоспроможності суб'єктів підприємництва приділяється значна увага, оскільки вони є одними із головних показників, які характеризують фінансовий стан підприємства. На сьогоднішній день існує велика кількість трактувань понять «ліквідність» і «платоспроможність» різними науковцями. При цьому, слід зазначити, що одні автори ототожнюють ці поняття, а інші зазначають, що між ними є різниця. Трактування сутності ліквідності та платоспроможності окремими авторами наведені в додатку А.

Аналіз робіт дав можливість встановити, що одні автори вважають, що ліквідність це спроможність реалізації активів підприємства й отримання ним грошових коштів (Давиденко М., Вовк В., Бугай О., Олександренко І.); на думку інших – це важливий показник фінансового стану, зокрема фінансової стійкості (Єфимова О. В., Старостенко Г. Г., Шемчук Є. В., Вдовиченко В. О.); інша група авторів дотримується думки, що це здатність суб'єкта господарювання погашати свої зобов'язання за рахунок оборотних активів (Ковальов В. В., Прикіна Л. В., Шеремет О. О., Костирко Р. А.).

Що стосується сутності категорії «платоспроможність», то існують наступні підходи щодо її тлумачення: здатність виконувати свої платіжні зобов'язання (Бердар М. М., Сирота В. С., Ольховський, А. М., Шемчук Є. В., Вдовиченко В. О., Савицька Г. В.); можливість суб'єкта господарювання наявними грошовими ресурсами своєчасно погашати строкові зобов'язання (Непочатенко О. О., Ковальов В. В., Котляр М., Тарасенко Н. В., Базецька Г. І.); спроможність покривати зобов'язання наявними активами (Абрютина М. С., Грачова А. В., Шеремет А. Д., Мних Є. В.).

Враховуючи вищенаведену інформацію, ми можемо зазначити, що сутність категорій ліквідність і платоспроможність не є тотожними, але вони близькі та взаємодоповнюючі. На нашу думку, ліквідність – це спроможність швидкого перетворення наявних оборотних активів підприємства у грошові кошти, метою якого є погашення поточних зобов'язань, а платоспроможність – можливість суб'єкта господарювання наявними у нього ресурсами в повному розмірі і своєчасно здійснити розрахунок за своїми боргами [34].

Існує тісний взаємозв'язок між платоспроможністю і ліквідністю підприємства, схематично який представлено на рисунку 1.1.

Рисунок 1.1 – Взаємозв'язок показників ліквідності і платоспроможності підприємства [27]

Ступінь ліквідності балансу впливає на платоспроможність підприємства. Одночасно з тим ліквідність характеризує як поточний стан розрахунків, так і майбутній. Суб'єкт господарювання може бути платоспроможним на чітко визначену дату, але при цьому мати негативні перспективи, і навпаки. Для забезпечення достатнього рівня платоспроможності необхідно, щоб у наявності були ліквідні кошти, яких би вистачало для погашення платежів.

На рівень ліквідності та платоспроможності підприємства має вплив ряд факторів, які можуть як збільшувати його так і зменшувати. На рисунку 1.2 наведені чинники, які здійснюють значний вплив на ліквідність підприємства [1].

Рисунок 1.2 – Основні фактори впливу на ліквідність суб'єкта господарювання

Класифікаційні ознаки факторів, які впливають на платоспроможність подано на рисунку 1.3. Найбільш доцільно розглядати детальніше зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на платоспроможність підприємства, оскільки до їх складу належать решта факторів у розрізі вищенаведених класифікаційних ознак.

Зовнішніми для підприємства є фактори, на які воно не має впливу або він є незначним. До їх складу належать стан економіки країни, грошово-кредитна

політика, валютна і податкова політики, політичні і правові чинники та ін. До внутрішніх факторів належать ті, які напряду залежать від форм, методів і системи організації діяльності на підприємстві: розмір і структура активів, сума зобов'язань, дебіторсько-кредиторська заборгованість, планування, маркетинг і цінова політика та ін.

.....

Рисунок 1.3 – Класифікаційні ознаки факторів впливу на платоспроможність суб'єкта господарювання [47]

Як зовнішні, так і внутрішні фактори можуть впливати позитивно чи негативно на результати фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, тому на сьогоднішній день, в умовах нестабільності, особливо важливим є питання що стосується дослідження існуючих факторів, які здійснюють вплив на ліквідність і платоспроможність підприємства, з метою здійснення успішної діяльності.

Багатоаспектність змісту та різноплановість прояву явищ ліквідності і платоспроможності для суб'єктів господарювання обумовлюють необхідність розподілу їх видів та окремих рис, які необхідно брати до уваги в процесі їх аналізу та управління. В економічних літературних джерелах розрізняють наступні види ліквідності: товарну; позикову; перспективну; очікувану (рисунок 1.4).

.....

Товарна ліквідність характеризується здатністю товарів та благ, що є виробничими потребами суб'єкта господарювання, обмінюватися.

Позикова ліквідність – це можливість підприємства отримати ліквідні засоби під заставу активів, що є у наявності.

Перспективна ліквідність визначає узгодженість зобов'язань і платежів із надходженнями протягом планового періоду.

Очікувана ліквідність – це спроможність підприємства отримувати позикові ресурси під заставу майбутніх надходжень.

Класифікація видів платоспроможності за окремими ознаками наведена на рисунку 1.5.

Дані класифікації дають нам можливість більш повно охарактеризувати ліквідність і платоспроможність, враховуючи зазначені ознаки.

Рисунок 1.5 – Класифікація видів платоспроможності суб'єкта господарювання [1]

Отже, важливою характеристикою ефективного функціонування підприємств є наявність у них достатнього рівня ліквідності і платоспроможності, оскільки це є основою їх здатності виконувати зобов'язання у повному розмірі та у встановлений строк.

1.2 Методичні засади аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства

Підприємства, що здійснюють свою діяльність на основі принципів комерційної діяльності, в сучасних ринкових умовах мають здійснювати оцінку фінансового стану суб'єкта господарювання, завданнями якого є оперативне управління як активами так і пасивами підприємства, отримання високих позитивних фінансових результатів, забезпечення стабільності діяльності. Здійснення аналізу ліквідності та платоспроможності є одним із етапів даного процесу, який передбачає певний перелік дій. Основною метою даного аналізу є визначення можливості підприємства відповідати за його зобов'язаннями як в поточному періоді так і у перспективі.

Основними завдання аналізу є:

- дослідження рівня спроможності суб'єкта підприємництва у визначені строки та у повному розмірі здійснювати виконання платіжних зобов'язань;
- визначення зміни показників, що стосуються ліквідності й платоспроможності;
- запобігання можливості виникнення ситуації неплатоспроможності підприємства;
- дослідження факторів, що позитивно чи негативно впливають на ліквідність й платоспроможність підприємства;
- визначення шляхів збільшення рівнів ліквідності й платоспроможності.

До функцій оцінки ліквідності й платоспроможності суб'єкта господарювання належать: визначення тенденцій та рівня інтенсивності змін, а також факторів впливу на дані тенденції; виокремлення всіх відхилень від нормативних значень та чинників, що на це впливає; визначення потенційних напрямів підвищення рівні ліквідності й платоспроможності; контроль стосовно реалізації прийнятих рішень.

Процес аналізу ліквідності і платоспроможності підприємства наведено в додатку Б.

Важливим питанням в процесі оцінки ліквідності й платоспроможності є визначення та обґрунтування методичних підходів.

На рисунку 1.6 подано основні методичні підходи щодо діагностики ліквідності й платоспроможності враховуючі інформаційну базу і період оцінки.

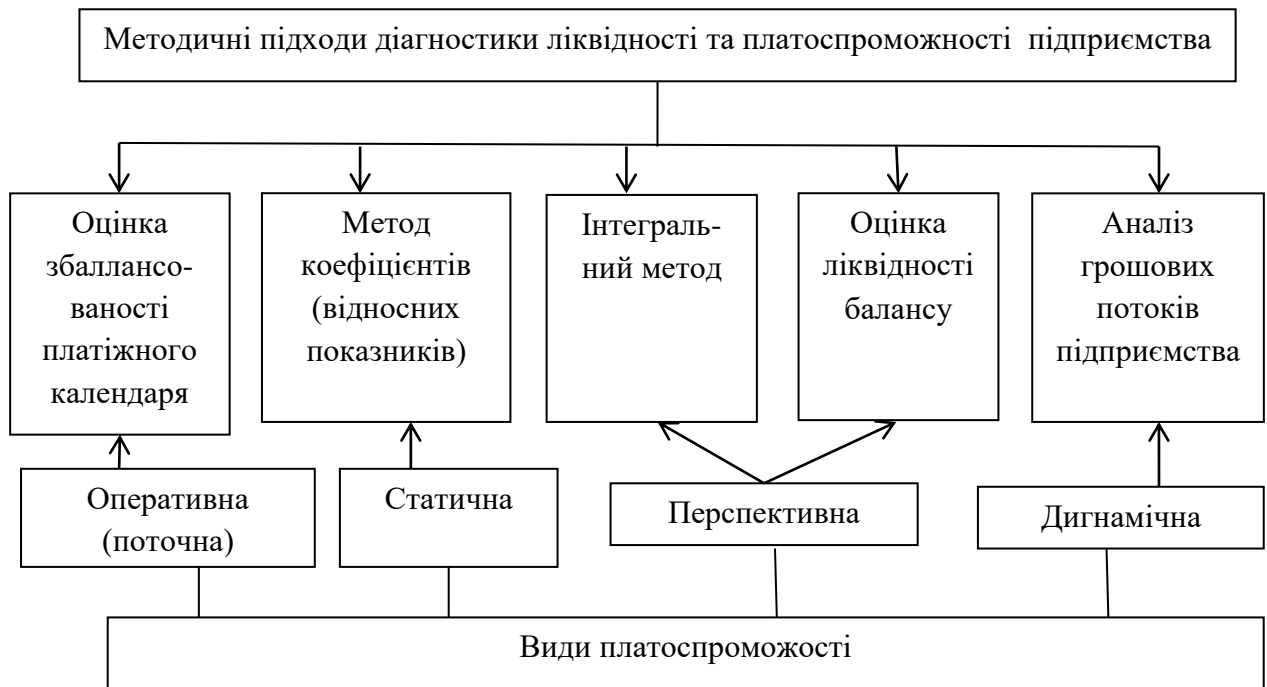

Рисунок 1.6 – Основні методичні підходи діагностики ліквідності та платоспроможності підприємства [67]

Взаємозв'язок між основними складовими процесу оцінки ліквідності й платоспроможності підприємства наведено в додатку В.

Формування системи показників аналізу базується на наступних принципах: адекватність системи показників; наявність інформаційної бази; наявність алгоритму розрахунку показників.

Необхідною умовою проведення якісного аналізу є наявність інформаційного забезпечення. Доцільно мати максимально детальну інформацію щодо стану ліквідності й платоспроможності підприємства. Якість та зміст

вихідних даних вилинуть на ефективність, об'єктивність дослідження, а також цінність його результатів.

Оцінку ліквідності й платоспроможності суб'єкта підприємництва доцільно здійснювати поступово за наступними пунктами:

- аналіз ліквідності балансу підприємства;
- оцінка показників ліквідності;
- розрахунок та аналіз показників поточної платоспроможності;
- розрахунок та оцінка показників перспективної платоспроможності;
- розрахунок інтегрального показника платоспроможності [47].

Дослідження ліквідності балансу передбачає порівняння згрупованих за ступенем ліквідності активів балансу із згрупованими за строками їх погашення пасивів балансу (додаток Г). У разі невиконання хоча б однієї умови, ліквідність балансу є не абсолютною.

Коефіцієнтний аналіз ліквідності підприємства передбачає розрахунок відносних показників (таблиця 1.1) [57].

Таблиця 1.1 – Розрахунок показників ліквідності підприємства

Показник	Рекомендоване значення	Характеристика
Коефіцієнт покриття (загальний коефіцієнт ліквідності)	> 1	визначає достатність оборотних коштів для покриття поточних боргів
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6 – 0,8	вимірює здатність компанії вчасно погасити свої короткострокові зобов'язання з допомогою високоліквідних активів
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2 – 0,25	визначає негайну спроможність підприємства погасити короткострокову заборгованість

В процесі даного аналізу значення показників порівнюють із рекомендованими, а потім роблять висновки щодо ліквідності підприємства.

Важливим абсолютним показником, який розраховується з метою характеристики робочого капіталу є власний оборотний капітал (ВОК). Він надає характеристику власним фінансовим ресурсам, які покривають поточні активи суб'єкта господарювання. Розмір даного показника визначається структурою

активів й джерел їх фінансування. Варіативність розрахунку даного показника наведена у додатку Д. Даний показник також називають чистими поточними активами [51].

Методика аналізу платоспроможності базується на реалізації послідовних аналітичних кроків та розрахунків. Як правило, в процесі аналізу платоспроможності суб'єкта господарювання визначають окремо показники поточної та перспективної платоспроможності.

Поточна платоспроможність дає уявлення щодо наявності у суб'єкта підприємництва грошових ресурсів для виконання зобов'язань за поточною кредиторською заборгованістю на конкретну дату.

З метою оцінки поточної платоспроможності розраховують показники, що наведені в таблиці 1.2. Дані показники дають можливість аналізу показників, що характеризують платоспроможність короткострокового періоду [52].

Таблиця 1.2 – Індикатори поточної платоспроможності [47]

Показник	Порядок розрахунку
Рівень поточної платоспроможності	Відношення залишку грошових коштів до різниці між кредиторською та дебіторською заборгованостями
Коефіцієнт оперативної платоспроможності	Відношення величини платіжних коштів до величини термінових зобов'язань
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	Відношення грошових коштів і їх еквівалентів до поточних зобов'язань
Коефіцієнт відновлення (втрати) платоспроможності	Відношення розрахованого значення показника поточної ліквідності до його визначеного нормативу, що дорівнює 2. Розраховується у разі невідповідності (менше) показників рекомендованим значенням.

Перспективна платоспроможність визначає спроможність підприємства виконувати платіжні зобов'язання у перспективі. Як правило, така оцінка може бути проведена на основі коефіцієнтів фінансової стійкості. Основні показники, визначивши які можна оцінити перспективну платоспроможність підприємства, наведені в додатку Е.

Важливим кроком в оцінці платоспроможності є визначення її інтегрального показника. Він розраховується як синтетичний рівень відносних величин, які були визначені в процесі порівняння фактичних даних абсолютної,

проміжної й загальної платоспроможності із їх еталонними величинами. Формула розрахунку інтегрального показника платоспроможності (I_{π}) наведена нижче:

$$I_{\pi} = A_{\pi} / 0,2 + Ш_{\pi} / 0,5 + П_{\pi} / 1, \quad (2.1)$$

де A_{π} – показник абсолютної платоспроможності;
 $Ш_{\pi}$ – показник проміжної платоспроможності;
 $П_{\pi}$ – показник загальної платоспроможності [59].

Рекомендована величина інтегрального показника платоспроможності має бути більше 3,0.

Отже, аналіз ліквідності й платоспроможності суб'єктів господарювання потребує якісної деталізації сутнісного змісту показників і методичних основ їх визначення.

1.3 Теоретичні аспекти управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства

З метою забезпечення достатнього рівня ліквідності й платоспроможності підприємства необхідно постійно здійснювати ефективне управління ними. Важливим аспектом у процесі організації фінансово-господарської діяльності підприємства є підтримка у ньому платоспроможного стану в кожний момент часу з метою задоволення вимог зацікавлених осіб і це вимагає обґрунтування засад управління ліквідністю й платоспроможністю, а це в свою чергу передбачає вирішення основних завдань.

Основною метою управління ліквідністю й платоспроможністю суб'єкта господарювання є реалізація заходів, що націлені на підвищення їх рівнів, а також визначення чинників, що впливають на них з метою забезпечення погашення

зобов'язань підприємства.

В процесі управління доцільно вирішити ряд завдань:

- аналіз стану ліквідності й платоспроможності;
- оцінка чинників впливу на ліквідність й платоспроможність;
- розробка шляхів удосконалення управління;
- управління активами й пасивами підприємства;
- моніторинг впровадження визначених дій.

З метою забезпечення якісного управління ліквідністю й платоспроможністю підприємства необхідно дотримуватися вимог, що визначені на рисунку 1.7.

Рисунок 1.7 – Вимоги до забезпечення ефективного управління ліквідністю й платоспроможністю підприємства [24]

Складові процесу управління ліквідністю й платоспроможністю підприємства подано на рисунку 1.8.

Враховуючі вищенаведену інформацію, ми можемо зазначити, що під управлінням ліквідністю й платоспроможністю слід розуміти процес, який пов'язаний з розробкою та прийняттям фінансових рішень щодо формування необхідного рівня ліквідності і платоспроможності підприємства враховуючи виконання ним його зобов'язань у чітко визначені строки.

Основними зовнішніми факторами, що негативно впливають на ефективність управління ліквідністю й платоспроможністю підприємства є високий рівень інфляції, низька можливість отримання дешевих кредитних коштів, залежність країни від імпортних товарів, корупція, наявність тіньового сектору економіки, недотримання платіжної дисципліни суб'єктами підприємництва, недостатня розвиненість фондового ринку, незначний рівень інвестиційної та інноваційної активності підприємства [64].

Рисунок 1.8 – Складові елементи процесу управління ліквідністю й платоспроможністю підприємства [24]

До внутрішніх факторів, що негативно впливають на управління відносять такі чинники як збільшення розмірів дебіторської заборгованості, недостатній обсяг власних оборотних коштів, низька ефективність фінансових вкладень, значна питома вага зносу основних засобів та низький рівень їх оновлення, збитковість діяльності суб'єктів господарювання.

Отже для забезпечення оптимального стану ліквідності й платоспроможності суб'єктів господарювання, а також з метою підвищення їх

рівня в майбутньому доцільним є розробка фахівцями з фінансового менеджменту ряду заходів, дія яких буде спрямована на досягнення визначених цілей. Кінцевим результатом цих дій буде підвищення ефективності функціонування підприємств, а також забезпечення подальшого їх розвитку, що позитивно вплине на економічну ситуацію в країні.

2 АНАЛІЗ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРАТ «ДОМІНІК»

2.1 Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності ПРАТ «Домінік» та аналіз його фінансового стану

Приватне акціонерне товариство «Домінік» (далі – ПРАТ «Домінік») є одним із лідерів на ринку кондитерських виробів. Товариство зареєстровано в місті Полтава. Виробничі потужності підприємства також переважно розміщені у Полтаві.

Основним видом господарської діяльності ПРАТ «Домінік» є виробництво і реалізація кондитерських виробів, а саме акціонерне товариство здійснює виробництво какао, шоколаду й кондитерських виробів; тортів та тістечок; сухарів, вафель і сухого печива. Також ПРАТ «Домінік» здійснює оптову торгівлю цукром, шоколадом і кондитерськими виробами.

Продукція полтавських кондитерів реалізується не лише в Україні, а і в Литві, Латвії, Естонії, Грузії, Фінляндії, Молдові, Казахстані, Таджикистані та в інших країнах. У зв'язку з наявністю стабільного попиту на продукцію ПРАТ «Домінік» постійно здійснює нарощування обсягів виробництва і розширяє асортимент, враховуючи тренди у даному сегменті.

Виробництво акціонерного товариства пройшло сертифікацію у відповідності до вимог міжнародних стандартів якості та безпеки продуктів харчування, а також має сертифікат «HALAL», що здійснює підтвердження відповідності виробництва продукції ісламським стандартам і це дозволило збільшити обсяги продаж до європейських та азіатських країн.

Дане товариство забезпечено сучасними технологічними лініями, які дають можливість виробляти конкурентну продукцію. Майно акціонерного товариства сформовано за рахунок необоротних та оборотних активів. Формування майна ПРАТ «Домінік» відбувається як за рахунок власних коштів товариства, так і за рахунок позикових ресурсів.

ПрАТ «Домінік» веде бухгалтерський облік і складає фінансову звітність у відповідності до обраної суб'єктом підприємництва облікової політики. Складання фінансової звітності відбувається у відповідності із вимогами міжнародних стандартів фінансової звітності.

Основні показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Домінік» за 2015 – 2019 роки наведені таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Основні фінансово-економічні показники діяльності ПрАТ «Домінік» за 2015 – 2019 рр., тис. грн.

Показник	Рік					Відхилення (+/-) 2019 р. / 2015 р.
	2015	2016	2017	2018	2019	
Чистий дохід від реалізації	568070	627639	661401	565951	502668	- 65402
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	459602	512966	538909	454368	409777	-49825
Чистий прибуток	45042	39705	38477	22472	21215	-23827
Оборотні активи	224259	248103	226473	244850	287881	63622
Необоротні активи	80246	96624	156578	150974	128004	47758
Власний капітал	259560	299359	337822	360274	381471	121911
Позиковий капітал	44945	45368	45229	35552	34414	-10531
Валюта балансу	304 505	344 727	383 051	395 826	415885	111380

Дані таблиці 2.1 свідчать, що за 2015 – 2019 роки обсяг доходу від реалізації зменшився на 65402 тис. грн., що складає 14 %. Це є негативною тенденцією, оскільки свідчить про скорочення масштабів діяльності. Порівнюючи 2019 рік з 2018 роком, ми можна зазначити, що в цей період відбулося збереження загальної тенденції, а саме чистий дохід зменшився на 63283 тис. грн. або на 11 %.

Обсяг собівартості продукції також зменшився на 49825 тис. грн. або на 11 %. Така тенденція пов'язана зі зменшенням суми витрат на виробництво та реалізацію продукції, що пов'язано зі скороченнями обсягів продукції, що реалізується. Зменшення суми собівартості відбулося і у 2018-2019 рр., а саме на 44591 тис. грн. (на 10 %).

Сума чистого прибутку за період аналізу зменшилася майже у два рази, а саме на 23827 тис. грн. або на 53 %. Це негативно вплинуло на господарську

діяльність, оскільки саме чистий прибуток є внутрішнім джерелом, за рахунок якого відбувається фінансування діяльності акціонерного товариства. Порівнюючи 2018-2019 роки слід відмітити, що скорочення чистого прибутку дорівнювало 1257 тис. грн. або 6 % і це можна охарактеризувати як позитивні зміни, порівнюючи із даними 2015 року.

Валюта балансу товариства збільшилася у 2019 році на 111380 тис. грн. в порівнянні з 2015 роком і це складає 37 %. Таке зростання обумовлено збільшенням суми необоротних активів на 47758 тис. грн. або на 60 %, а також суми оборотних активів на 63622 тис. грн. або на 28 %. Такі зміни позитивно впливають на господарську діяльність ПрАТ «Домінік». В складі активів товариства переважають оборотні активи над необоротними, отже баланс підприємства є «легким» і це відповідає сфері діяльності товариства.

Дані таблиці 2.1 свідчать, що фінансування діяльності ПрАТ «Домінік» відбувалося як за рахунок власних так і за рахунок позикових фінансових ресурсів. При цьому, сума власних фінансових ресурсів значно перевищує позиковий капітал. Досліджуючи динаміку змін, слід зазначити, що за 2015 – 2019 роки обсяг власного капіталу збільшився на 121911 тис. грн. (47 %). На це вплинуло отримання акціонерним товариством чистого прибутку протягом всього періоду аналізу. Сума позикового капіталу скоротилася на 10531 тис. грн. (23%). Це відбулося завдяки зменшенню розмірів поточних зобов'язань, що є свідченням ефективності управлінських рішень щодо ведення платіжної політики.

Важливим етапом в процесі надання характеристики підприємства є аналіз його фінансового стану, який дозволяє об'єктивно і детально оцінити абсолютні та відносні показники суб'єкта господарювання. Даний аналіз передбачає розрахунок даних показників, що згруповані в окремі блоки, оцінка яких дозволяє визначити проблемні місця у фінансово-господарській діяльності підприємства.

Однією із важливих складових фінансового аналізу ПрАТ «Домінік» є дослідження показників майнового стану, динаміка яких наведена на рисунку 2.1.

Аналізуючи дані рисунку 2.1 ми зробили висновок, що майновий стан акціонерного товариства не відповідає нормативу. Так, коефіцієнт зносу основних

засобів протягом періоду аналізу не відповідає рекомендованому значенню і перевищував його. За 2015 – 2019 роки його значення зменшилося на 0,02, і на кінець 2019 року дорівнювало 0,56, що свідчить про зношеність основних засобів на 56 %.

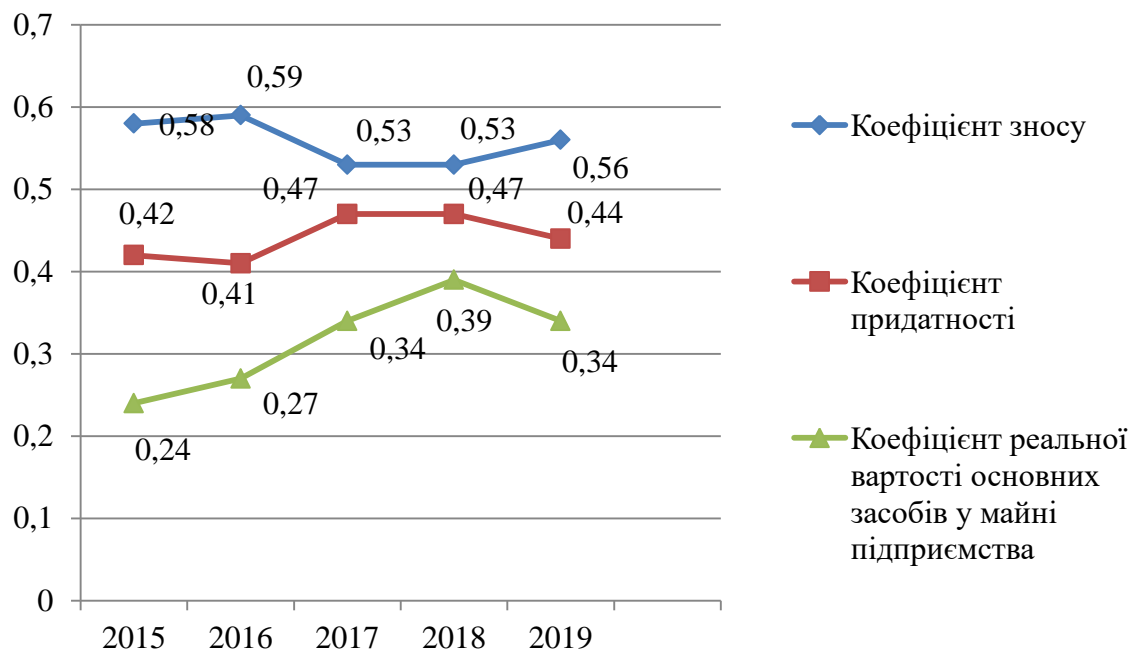

Рисунок 2.1 – Показники майнового стану підприємства ПрАТ «Домінік» за 2015 – 2019 рр.

Така ситуація негативно відбилася на коефіцієнту придатності основних засобів ПрАТ «Домінік». За період аналізу його значення мало тенденцію до збільшення (на 0,02 п.), і даний показник не відповідав рекомендованому значенню і це свідчить про те, що на ПрАТ «Домінік» придатність основних засобів коливалась в межах 41 % - 47 % при нормі більше 50 %.

Показник реальної вартості основних засобів у майні підприємства за 2015 – 2019 роки збільшився з 0,24 до 0,34, а отже на 0,10. Такі зміни є свідченням того, що в складі майна акціонерного товариства основні фонди дорівнюють 34 %, що відповідає галузі його діяльності.

Далі перейдемо до оцінки показників ділової активності ПрАТ «Домінік», які дають нам можливість визначити ефективність використання фінансових ресурсів підприємства через швидкість і термін їх обертання (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2 – Динаміка показників ділової активності ПрАТ «Домінік» за 2015 – 2019 рр.

Показники	Рік					Відхилення (+/-) 2019 р. / 2015 р.
	2015	2016	2017	2018	2019	
Коефіцієнт оборотності: - активів	1,3	1,1	1,0	1,0	1,7	0,4
- власного капіталу	1,7	1,4	1,2	1,1	1,4	-0,3
- оборотних коштів	1,8	1,6	1,7	1,6	1,9	0,1
- запасів	4,3	3,7	5,0	3,4	4,1	-0,2
- дебіторської заборгованості	4,7	3,7	3,9	4,6	5,8	1,1
- кредиторської заборгованості	9,2	9,2	9,2	13,0	24,6	15,4
Термін погашення дебіторської заборгованості, дн.	70	81	74	66	63	-7
Термін погашення кредиторської заборгованості, дн.	34	34	31	22	15	-19
Тривалість операційного циклу, дн.	161	197	165	184	152	-9
Тривалість фінансового циклу, дн.	122	158	125	157	137	-15

Здійснивши оцінку показників ділової активності слід відмітити, що коефіцієнт оборотності активів за 2015–2019 рр. не мав чіткої тенденції і у 2019 році дорівнював 1,7, що на 0,4 більше ніж його значення у 2015 року та на 0,7 більше за показник 2018 року, і це є свідченням збільшення суми чистого доходу, що припадає на 1 грн. активів.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу у загальному підсумку зменшився на 0,3 п. Такі зміни мають негативний характер, оскільки це свідчить про зниження обсягу чистого доходу, який припадає на 1 грн. власного капіталу. Проте за останній рік його значення збільшилося на 0,3 п., що свідчить про зростання ефективності використання власних фінансових ресурсів.

Коефіцієнт оборотності оборотних коштів коливався по роках, але за період аналізу збільшився на 0,1 п. і у 2019 році дорівнював 1,9. Такі зміни є

позитивними, оскільки вони вказують на підвищення ефективності використання оборотних активів ПрАТ «Домінік».

Аналізуючи коефіцієнт оборотності запасів за 2015-2019 роки можна відзначити його зменшення на 0,2 п. і у 2019 році він дорівнював 4,1. Це вказує на зменшення кількості разів поповнення запасів за роки аналізу.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості збільшився за весь період аналізу з 4,7 до 5,8, що є свідченням покращення розрахунково-платіжної політики покупців і це позитивно вплинуло на зменшення строку погашення дебіторської заборгованості з 70 днів до 63 днів.

Показник оборотності дебіторської заборгованості ПрАТ «Домінік» підвищився на 1,1 п. і у 2019 році склав 5,8. Така динаміка є свідченням покращення стану розрахунків дебіторів підприємства за їх платіжними зобов'язаннями.

Негативним для акціонерного товариства є тенденція щодо переважання коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості над аналогічним показником дебіторської заборгованості, оскільки це є свідченням про те, що дане підприємство розраховується із його кредиторами швидше, ніж його дебітори розраховуються за їх зобов'язаннями перед ПрАТ «Домінік».

Терміни обертання як кредиторської так і дебіторської заборгованості зменшилися на 19 та 7 днів відповідно і це є позитивною динамікою для підприємства, оскільки є свідченням зменшення періоду їх погашення.

Тривалість операційного циклу ПрАТ «Домінік» у 2019 році становить 152 дні, що на 9 дня менше ніж у 2015 року, і це свідчить про зниження терміну необхідного для виготовлення, продажу та оплати продукції. Період фінансового циклу знизився на 15 днів за 2015 – 2019 роки і у 2019 році становить 137 дня. Така динаміка є свідченням зменшення терміну, протягом якого власні оборотні кошти здійснюють один оборот.

В цілому, більшість показників обертання ПрАТ «Домінік» мають тенденцію до зростання і це вказує на покращення ефективності використання наявних ресурсів, і при цьому спостерігається зниження терміну їх обороту.

Наступним кроком є аналіз показників рентабельності, що дають нам уявлення про рівень прибутковості ПрАТ «Домінік» (рисунок 2.2).

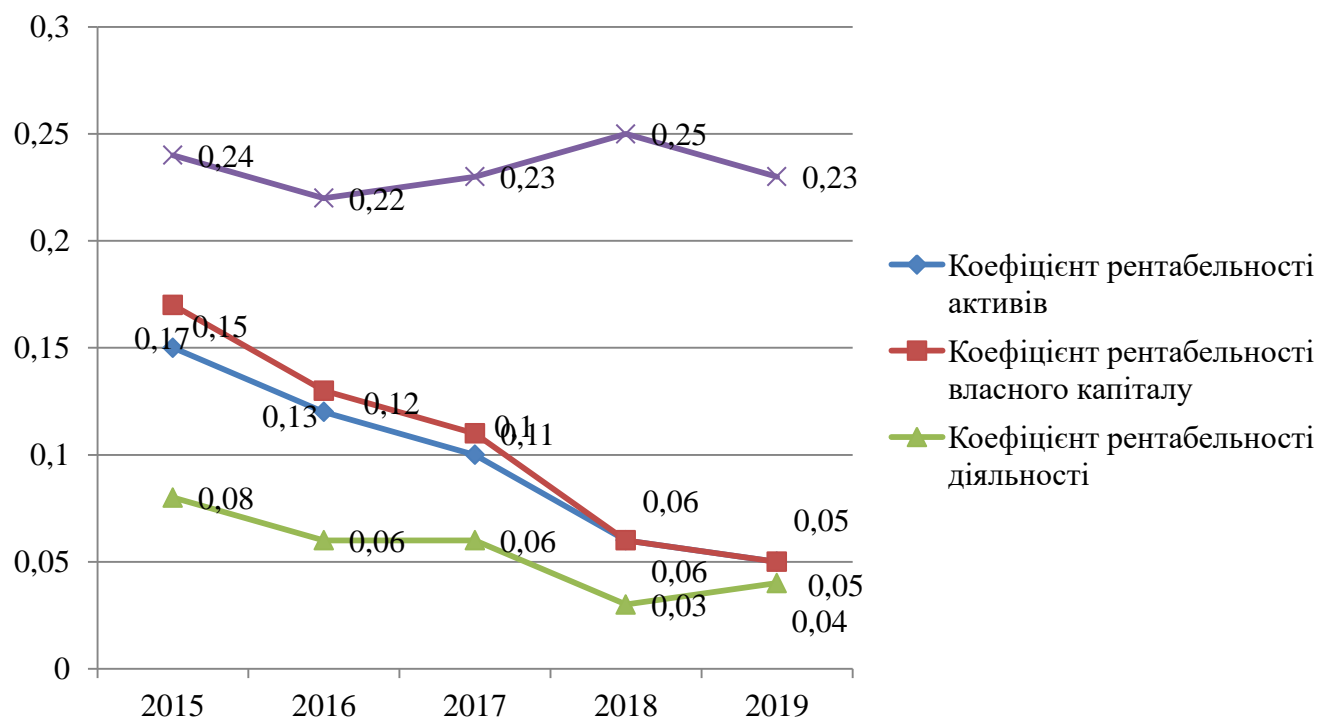

Рисунок 2.2– Динаміка показників рентабельності ПрАТ «Домінік» за 2015 – 2019 рр.

Аналізуючи значення даних рисунку 2.2 можна зробити висновок, що у 2015 –2019 роках господарська діяльність ПрАТ «Домінік» є прибутковою. Привертає увагу той факт, що всі коефіцієнти знизились, а це є свідченням зниження рівня прибутковості акціонерного товариства. Так коефіцієнт рентабельності активів знизився на 0,10 п., рентабельності власного капіталу на – на 0,12 п., рентабельності діяльності на 0,04, а рентабельності продукції на 0,01п.

Таким чином, базуючись на здійснених розрахунках можна відмітити, що ПрАТ «Домінік» спостерігається значна зношеність основних засобів, що придатні до експлуатації, підприємство достатньо ефективно використовує наявні ресурси і його діяльність є прибутковою.

2.2 Аналіз ліквідності та платоспроможності ПрАТ «Домінік»

Важливим аспектом в процесі функціонування суб'єкта господарювання є оцінка його ліквідності та платоспроможності, що пов'язано із визначенням здатності підприємства відповідати за його зобов'язаннями. Аналіз ліквідності підприємства здійснюють за допомогою показників поточної ліквідності, тобто тієї, що склалася в конкретний момент часу, і перспективної, а саме платоспроможності, що ми можемо очікувати у майбутньому. Оцінка поточної ліквідності здійснюється на основі характеристики ліквідності балансу підприємства та відносних показників ліквідності, а перспективна платоспроможності – за допомогою показників фінансової стійкості [12].

Першим кроком в оцінці ліквідності підприємства є аналіз ліквідності його балансу. Для цього необхідно розподілити всі активи і пасиви товариства у відповідні групи. Як зазначалося у розділі 1, баланс можна вважати ліквідним, якщо виконуються наступні співвідношення: $A1 > П1$, $A2 > П2$, $A3 > П3$, $A4 < П4$ [12].

Аналіз ліквідності балансу ПрАТ «Домінік» розпочнемо з групування його активів (табл. 2.3).

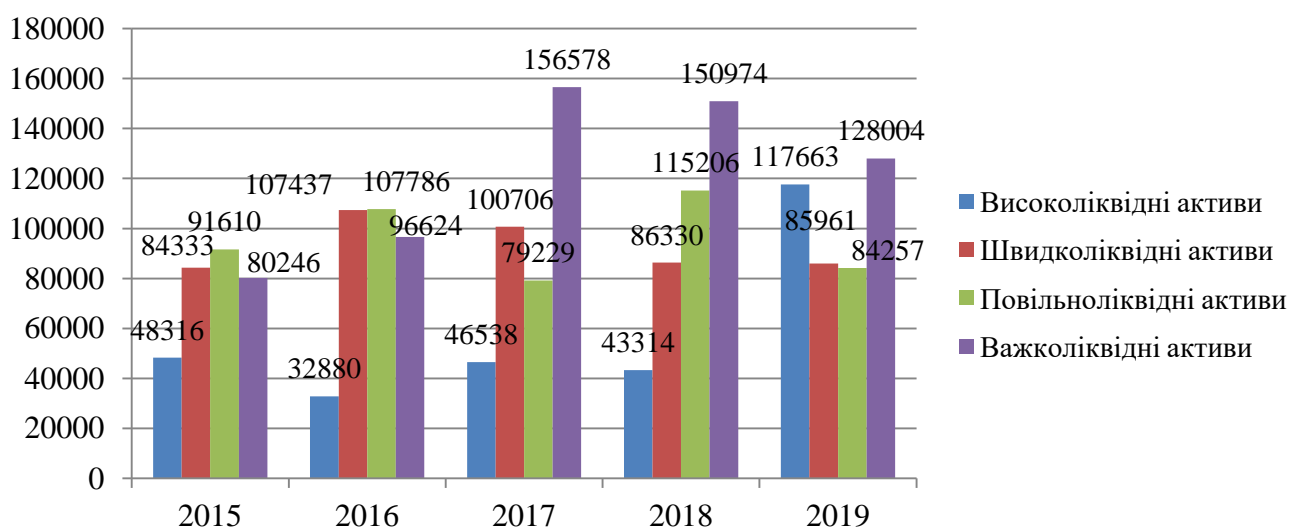

Рисунок 2.3 – Групи активів ПрАТ «Домінік» за 2015 – 2019 рр. за критерієм їх ліквідності, тис. грн.

Групування пасивів ПрАТ «Домінік» наведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Групи пасивів ПрАТ «Домінік» за 2015–2019 рр. за терміном їх погашення

Групи зобов'язань	Рік				
	2015	2016	2017	2018	2019
Найбільш термінові (П1)	42809	42721	42915	30341	29550
Короткострові (П2)	2136	2647	2314	2827	3336
Довгострокові (П3)				2384	1528
Постійні (П4)	259560	299359	337822	360274	381471

Висновки порівняння активів і пасивів ПрАТ «Домінік» наведені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Порівняльна таблиця активів і пасивів ПрАТ «Домінік» за 2015–2019 рр.

Рік	Висновок			
2015	$A_1 > P_1$	$A_2 > P_2$	$A_3 > P_3$	$A_4 < P_4$
2016	$A_1 < P_1$	$A_2 > P_2$	$A_3 > P_3$	$A_4 < P_4$
2017	$A_1 > P_1$	$A_2 > P_2$	$A_3 > P_3$	$A_4 < P_4$
2018	$A_1 > P_1$	$A_2 > P_2$	$A_3 > P_3$	$A_4 < P_4$
2019	$A_1 > P_1$	$A_2 > P_2$	$A_3 > P_3$	$A_4 < P_4$

Проаналізувавши дані рисунку 2.3 і таблиць 2.4 і 2.5 ми прийшли до наступних висновків. Баланс ПрАТ «Домінік» був абсолютно ліквідним у 2015 р., 2017 р., 2018 р., 2019 р. У 2016 році в акціонерному товаристві не виконувалася перша умова, а саме $A_1 < P_1$ і це свідчить про неможливість, в цьому році, суб'єктом господарювання погасити його найбільш термінові пасиви найбільш ліквідними активами. Але в подальшому ситуація змінилася на краще і підприємство мало абсолютно ліквідним баланс.

З метою здійснення комплексної оцінки ліквідності балансу ПрАТ «Домінік» доцільно розрахувати загальний коефіцієнт ліквідності балансу ($K_{\text{заг. л.}}$). Даний показник дає можливість охарактеризувати співвідношення обсягу оборотних активів і розміру платіжних зобов'язань враховуючи їх ліквідність, а

також терміновість погашення. Даний коефіцієнт дає можливість здійснити порівняння баланси суб'єкта господарювання за різні періоди часу:

$$K_{\text{заг. л.}} = (A_1 * j + A_2 * j + A_3 * j) / (\Pi_1 * y + \Pi_2 * y + \Pi_3 * y) \quad (2.1)$$

де j – питома вага груп активів у валюті балансу;

y – питома вага груп зобов'язань у валюті балансу [48].

Вихідні дані та розраховане значення загального коефіцієнту ліквідності балансу ПрАТ «Домінік» за 2015 – 2019 рр. наведені в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Динаміка показника загальної ліквідності балансу ПрАТ «Домінік» за 2015 – 2019 рр.

Показник	Рік				
	2015	2016	2017	2018	2019
Питома вага активів					
Високоліквідні (А1)	0,16	0,10	0,12	0,11	0,28
Швидколіквідні (А2)	0,28	0,31	0,26	0,22	0,21
Повільноліквідні (А3)	0,30	0,31	0,21	0,29	0,20
Важколіквідні (А4)	0,26	0,28	0,41	0,38	0,31
Питома вага пасивів					
Найбільш термінові (П1)	0,14	0,12	0,11	0,08	0,07
Короткострові (П2)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Довгострокові (П3)	0	0	0	0,01	0,01
Постійні (П4)	0,85	0,87	0,88	0,90	0,92
Загальний коефіцієнт ліквідності балансу					
	9,71	13,23	10,06	24,19	31,95

Значення коефіцієнта загальної ліквідності балансу ПрАТ «Домінік» за 2015–2019 рр. коливалося по роках, але в цілому має тенденцію до збільшення, а саме на 22,24 п. або на 244 %. Це є свідченням того, що за весь період аналізу платіжні засоби значно перевищували платіжні зобов'язання, що є свідченням ліквідності балансу.

Це пов'язано із зменшенням значення співвідношення окремих груп активів до окремих груп пасивів, враховуючи їх питоми ваги.

Наступним етапом оцінку ліквідності акціонерного товариства є аналіз величини власного оборотного (таблиця 2.6).

Таблиця 2.6 – Динаміка показника власного оборотного капіталу ПрАТ «Домінік» за 2015 – 2019 рр.

Показник	Рік				
	2015	2016	2017	2018	2019
I-й спосіб розрахунку					
1. Власний капітал, тис. грн.	259560	299359	337822	360274	381471
2. Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	0	0	0	2384	1528
3. Необоротні активи, тис. грн.	80246	96624	156578	150974	128004
4. Наявність власних оборотних коштів (ВОК), тис. грн.	179314	202735	181 244	211682	254995
II-й спосіб розрахунку					
1. Оборотні активи, тис. грн.	224259	248103	226473	244850	287881
2. Поточні зобов'язання, тис. грн.	44945	45368	45229	33168	32886
3. Наявність власних оборотних коштів, тис. грн.	179314	202735	181244	211682	254995
Питома вага власних оборотних коштів у загальній сумі оборотних коштів, %	80,0	81,7	80,0	86,5	88,6

Розмір власного оборотного капіталу ПрАТ «Домінік» за 2015 – 2019 рр. збільшився на 75681 тис. грн. або на 42 %, що є позитивною динамікою і це свідченням про можливість акціонерного товариства сплачувати свої поточні борги, а також про його фінансову стійкість з точки зору короткострокової перспективи.

Наступним кроком аналізу ліквідності ПрАТ «Домінік» є розрахунок і оцінка відносних показників ліквідності, які нам дають можливість оперативно визначити стан його ліквідності (рисунок 2.4).

Коефіцієнт покриття у 2015–2019 рр. перевищував рекомендоване значення, що дорівнює одиниці 1 і це є свідченням можливості акціонерного товариства розрахуватися за його боргами за рахунок оборотних активів. В динаміці за період аналізу значення цього показника підвищилось на 3,8 п., тобто збільшилася сума ліквідних активів на одиницю короткострокових зобов'язань.

При цьому слід констатувати, що значення даного коефіцієнту є значно більше порогового, а отже слід не допустити значного нагромадження оборотних коштів, оскільки це може призвести до зменшення рентабельності та ефективності діяльності підприємства.

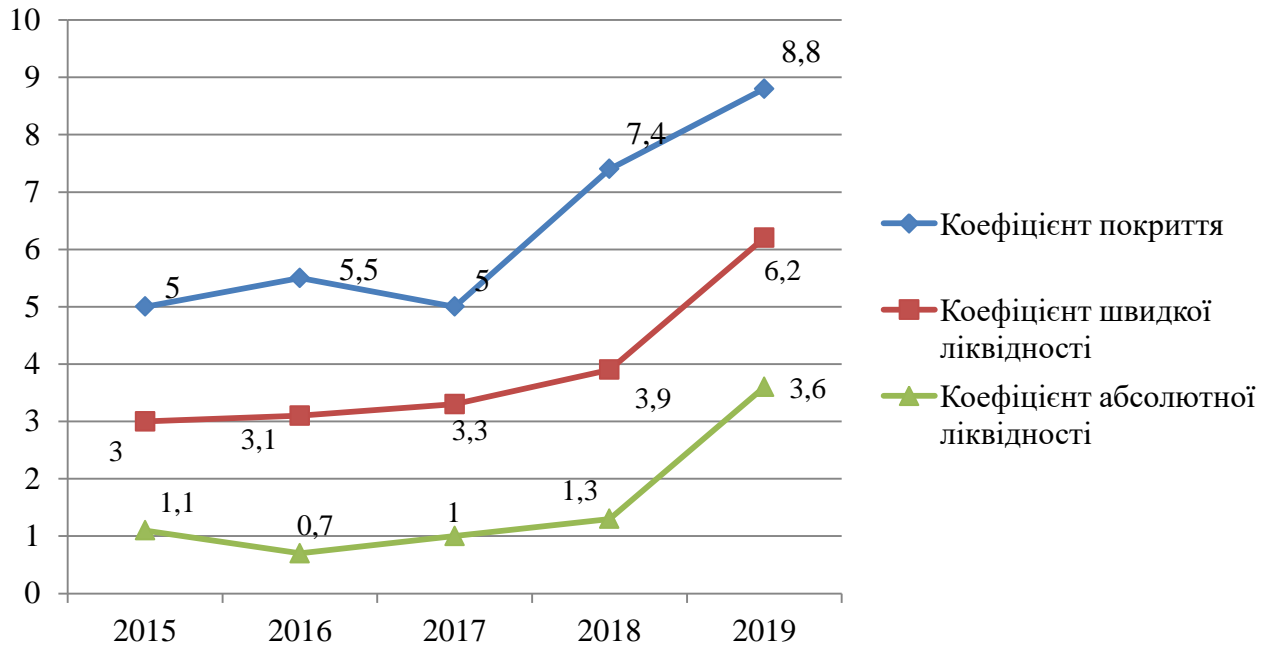

Рисунок 2.4 – Динаміка показників ліквідності ПрАТ «Домінік» за 2015 – 2019 рр.

Коефіцієнт швидкої ліквідності ПрАТ «Домінік» також не відповідав рекомендованому значенню і значно його перевищував. Протягом 2015 – 2019 рр. даний коефіцієнт мав тенденцію до збільшення і у 2019 році дорівнював 6,2, що на 3,2 п. більше ніж у 2015 році, а отже збільшення відбулося майже у два рази. ПрАТ «Домінік» є здатним розрахуватися за його поточними зобов'язаннями у разі повного розрахунку дебіторів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2015 – 2019 рр. значно перевищував нормативне значення і в цілому мав тенденцію до збільшення. Найбільше значення коефіцієнту було у 2019 р. – 3,6, що на 2,5 п. перевищувало показник 2015 року. Така ситуація є свідченням того, що ПрАТ «Домінік» має значну суму грошових коштів, які можуть бути негайно використані для погашення поточних зобов'язань.

Провести аналіз перспективної платоспроможності за 2015–2019 рр. ПрАТ «Домінік» можливо на основі оцінки показників фінансової стійкості (таблиця 2.7).

Таблиця 2.7 – Відносні показники фінансової стійкості ПрАТ «Домінік» за 2015 – 2019 рр.

Показники	Рік					Відхилення (+/-) 2019 р. / 2015 р.
	2015	2016	2017	2018	2019	
Коефіцієнт автономії	0,85	0,87	0,88	0,91	0,91	0,06
Коефіцієнт фінансової залежності	1,17	1,15	1,13	1,10	1,10	-0,07
Коефіцієнт фінансування	0,17	0,15	0,13	0,10	0,09	-0,08
Коефіцієнт фінансової стійкості	5,78	6,59	7,47	10,13	11,08	5,3
Коефіцієнт забезпечення власним оборотним капіталом	0,79	0,81	0,80	0,85	0,88	0,09
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,69	0,67	0,54	0,58	0,66	-0,03

Коефіцієнт автономії у 2015–2019 рр. мав чітку тенденцію до збільшення. Так, у 2019 році він підвищився на 0,06 п. у порівнянні з 2015 роком, а ось відносно 2018 року його значення не змінилося. Протягом всього періоду аналізу він був відповідав нормативному значенню – більше 0,5. Це є свідченням того, що питома вага власного капіталу в загальному майні акціонерного товариства складає більше половини, а отже ПрАТ «Домінік» не залежить від позикових коштів.

Коефіцієнта фінансової залежності акціонерного товариства знаходиться в межах рекомендованого значення і має за період аналізу чітку динаміку до зменшення, а саме ця різниця дорівнює 0,07 п. і у 2019 році він дорівнював 1,1. Такі зміни є свідченням зниження частки позикових фінансових ресурсів в процесі фінансування суб'єкта господарювання.

Значення коефіцієнту фінансування у 2019 році порівняно з 2015 р. поліпшилося, і у 2019 році він дорівнював 0,09, що на 0,08 п. менше ніж у 2015 році або на 47 %. Така ситуація характеризується зниженням залежності

ПрАТ «Домінік» від позикових ресурсів.

Також про підвищення рівня фінансової незалежності акціонерного товариства свідчить і динаміка коефіцієнта фінансової стійкості. Його значення за період аналізу збільшилося з 5,78 до 11,08 або на 92 %. Він відповідав рекомендованому значенню і був значно більше 1. Це означає, що акціонерне товариство здатне покрити його зобов'язання за рахунок власних фінансових ресурсів.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотним капіталом ПрАТ «Домінік» протягом 2015–2019 рр. збільшився на 0,09 і у 2019 році він дорівнював 0,88. Слід зазначити про його відповідність нормативу протягом всього періоду аналізу, отже це є індикатором фінансової стійкості товариства і можливості підприємства фінансувати його оборотний капітал за рахунок власних оборотних коштів.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу використовується з метою оцінки ступеня мобільності використання оборотних коштів. Його значення було в межах нормативу і на кінець 2019 року складало 0,66, що на 0,03 менше ніж у 2015 році.

На основі оцінки абсолютних показників фінансової стійкості ПрАТ «Домінік» визначимо клас його фінансової стійкості (таблиці 2.8).

Таблиця 2.8 – Динаміка тривимірного показнику типу фінансової стійкості ПрАТ «Домінік» за 2015 – 2019 рр., тис. грн.

Показник	Рік				
	2015	2016	2017	2018	2019
Джерела власних коштів	259560	299359	337822	360274	381471
Необоротні активи	80246	96624	156578	150974	128004
Наявність власних оборотних коштів (ВОК)	179314	202735	181244	209300	254995
Довгострокові зобов'язання	0	0	0	2382	1528
Наявність власних і довгострокових позикових джерел коштів	179314	202735	181244	211682	256523

Продовження таблиці 2.8

Показник	Рік				
	2015	2016	2017	2018	2019
Короткострокові позикові кошти	44945	45368	45229	33168	32886
Загальна величина основних джерел коштів для формування запасів і витрат	224259	248103	226473	244850	289409
Загальна величина запасів і витрат	91574	107737	79229	115206	84257
Надлишок (+), нестача власних оборотних коштів	87740	94998	102015	94094	170738
Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів і довгострокових позикових коштів	87740	94998	102015	96476	172266
Надлишок (+), нестача (-) загальної величини основних джерел коштів	132685	140366	147244	129644	205152
Тривимірний показник типу фінансової стійкості	(1; 1; 1)	(1; 1; 1)	(1; 1; 1)	(1; 1; 1)	(1; 1; 1)

Аналіз даних таблиці 2.8 дав нам можливість прийти до висновку, що на ПрАТ «Домінік» спостерігається абсолютний тип фінансової стійкості, що характеризується збільшенням суми ВОК. Загальний розмір запасів і витрат суб'єкта господарювання покривається за рахунок використання як власних, так і довго- та короткострокових позикових коштів (додаток Ж).

Отже ми можемо констатувати, що ПрАТ «Домінік» у 2015 – 2019 рр. мало стійкий фінансовий стан, за рахунок сформованої структури джерел фінансування, що позитивно вплинуло на господарську діяльність товариства.

Наступним кроком є розрахунок інтегрального показника платоспроможності ПрАТ «Домінік» (рисунок 2.5).

Дані рисунку 2.5 свідчать, що у 2015 – 2019 рр. значення інтегрального показника платоспроможності ПрАТ «Домінік» збільшилося на 22,7 п. або на 138 %. Його значення відповідали нормативу (більше 3) протягом всього аналізованого періоду і такий стан характеризується достатністю рівня всіх складових ознак даного показника.

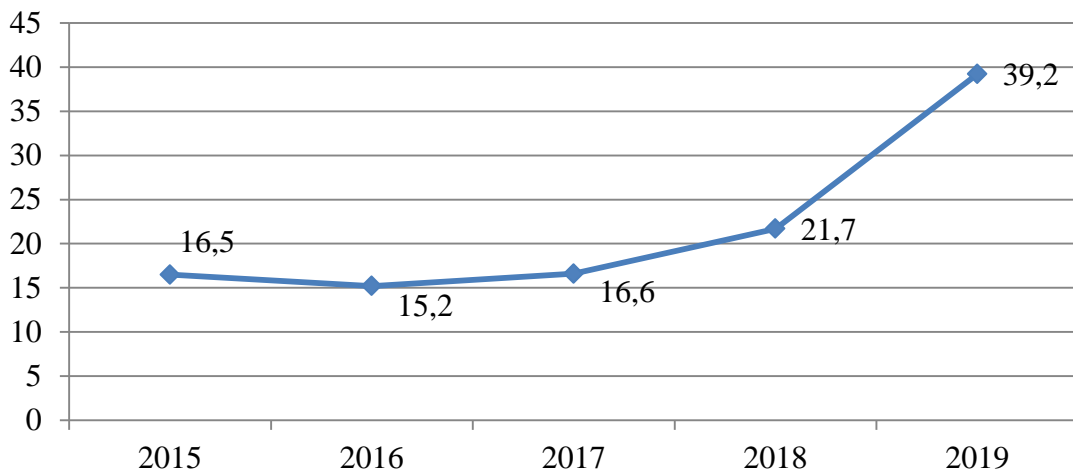

Рисунок 2.5 – Динаміка інтегрального показника платоспроможності
ПрАТ «Домінік» за 2015– 2019 рр.

Отже, на основі проведеного аналізу абсолютних та відносних показників ліквідності й платоспроможності ПрАТ «Домінік», ми зробили висновок, що у 2015–2019 роках товариство було ліквідним та платоспроможним, що є необхідними умовами його ефективного функціонування.

2.3 Напрямки удосконалення управління ліквідністю та платоспроможністю ПрАТ «Домінік»

Важливим питанням фінансового менеджменту є забезпечення ефективного управління ліквідністю та платоспроможністю суб'єкта господарювання. В даному контексті ключовим з практичної реалізації, за нашої точки зору, є завдання, що стосується визначення оптимальної структури показників балансу ліквідного та платоспроможного підприємства. Вихідною ідеєю щодо процедури здійснення оптимізації балансу є дослідження всіх відносних показників на основі аналізу ліквідності, а саме представлення алгоритмів їх розрахунку базуючись на

результатах групування всіх складових активів за ступенем ліквідності, а пасивів – за термінами їх погашення [6].

У процесі здійснення оптимізації складових балансу доцільно базуватися на нормативних показниках, які зазначені в методичних рекомендаціях Міністерства фінансів та Міністерства економіки, торгівлі та сільського господарства України (додаток К) [40, 41].

Коефіцієнт абсолютної ліквідності дає змогу охарактеризувати обсяг грошових коштів, а також поточних фінансових інвестицій, що припадають у розрахунку на одну гривню поточних зобов'язань. Нормативне значення даного показника має бути в межах 0,1 – 0,2 і це математично можна записати наступним чином:

$$0,1 < \frac{A_1}{\Pi_1 + \Pi_2} \leq 0,2 \quad (2.2)$$

де A_1 – абсолютно ліквідні активи;

Π_1 – найбільш термінові борги;

Π_2 – короткострокові пасиви.

У разі, якщо поточні зобов'язання виразити через суму найбільш ліквідних активів, то ми отримаємо наступну нерівність:

$$5A_1 < \Pi_1 + \Pi_2 < 10 A_1 \quad (2.3)$$

Отже, у нормально функціонуючого підприємства поточні зобов'язання у 5–10 разів є більше суми вкладень у грошові кошти, а також поточні фінансові інвестиції. В Методичних рекомендаціях стосовно ідентифікації ознак неплатоспроможності суб'єкта господарювання зазначені нормативи для показників покриття і поточної ліквідності, які відповідно щодо порядку їх розрахунку відрізняються на суму витрат майбутніх періодів у розрахунку на

одну гривню поточних зобов'язань. Нормативне обмеження щодо розміру витрат майбутніх періодів доцільно визначати за допомогою системи нерівностей [40]:

$$\left\{ \begin{array}{l} AO+BMП / ПЗ \geq 1,5 \\ \frac{OA}{ПЗ} > 1 \end{array} \right. , \text{ тобто } \left\{ \begin{array}{l} (A1+A2+ A3)/(П1+П 2) \geq 1,5 \\ ((A1+A2+ A3-BMП)/(П1+П 2) > 1' \end{array} \right.$$

$$\text{отже, } BMП / П1 + П2 \geq 0,5 \quad (2.4)$$

Враховуючи вищенаведені обмеження щодо суми поточних зобов'язань маємо:

$$2,5 A1 \leq BMП \leq 5A1 \quad (2.5)$$

Отже, у відповідності до встановлених граничних діапазонів показників ліквідності витрати майбутніх періодів суб'єкта господарювання не мають перевищувати суми найбільш ліквідних активів понад п'ять разів.

Враховуючи інформацію методичних рекомендацій граничні значення показника швидкої ліквідності дають можливість сформулювати наступну нерівність:

$$0,6 < (A1+A2+BMП) / П1+П2 < 0,8 \quad (2.6)$$

Враховуючи дані нерівності 2.4, маємо нижченаведене співвідношення:

$$0,1 < (A1+A2) / (П1+ П2) < 0,3, \quad (2.7)$$

а враховуючи граничні обмеження щодо коефіцієнту абсолютної ліквідності, зазначених у нерівності 2.2:

$$0 \leq A1 / (П1+ П2) < 0,1 \quad (2.8)$$

Звідки отримаємо, що:

$$0 \leq A2 < 0,1 (П1+П2), \quad (2.9)$$

або враховуючи нерівність 2.3:

$$0 \leq A_2 < A_1 \quad (2.10)$$

Отже, у відповідності із прийнятими в Україні граничними рівнями індикаторів ліквідності активи високого рівня ліквідності суб'єкта господарювання не можуть бути більше розміру найбільш ліквідних активів. Беручи до уваги нерівності (2.2), (2.8) і нормативне обмеження коефіцієнту поточної ліквідності визначимо граничний діапазон щодо формування розміру запасів та витрат [6]:

$$\begin{cases} (A_1+A_2+A_3)/(П_1+П_2) \geq 1,5 \\ 0,1 < A_1 / (П_1+П_2) < 0,2 \\ 0 \leq A_2 / (П_1+П_2) < 0,1 \end{cases},$$

$$\text{звідки: } 1,2 (П_1 + П_2) \leq A_3 \leq 1,4 (П_1 + П_2) \quad (2.11)$$

Враховуючи нерівність (2.3) маємо:

$$6A_1 \leq A_3 \leq 14A_1 \quad (2.12)$$

Отже, низьколіквідні активи у нормально працюючого суб'єкта підприємництва можуть перебільшувати найбільш ліквідні не більше ніж у 6–14 разів. Враховуючи визначені граничні діапазони для розміру витрат майбутніх періодів у відповідності з нерівністю (2.5), маємо:

$$3,5 A \leq 3 \leq 9A \quad (2.13)$$

Таким чином, запаси суб'єкта підприємництва мають бути більше, ніж сума найбільш ліквідних активів, не перевищуючи норму у 3,5–9 разів. В свою чергу сумарний розмір оборотних активів суб'єкта господарювання враховуючи прирівняні до них витрати майбутніх періодів має бути більше розміру найбільш ліквідних активів у 7–16 разів, отже:

$$7A_1 \leq A_1 + A_2 + A_3 < 16 A_1 \quad (2.14)$$

Враховуючи нерівність 2.5 сума оборотних активів за мінусом витрат майбутніх періодів у стабільно функціонуючого підприємства має переважати обсяги найбільш ліквідних активів у 4,5–11 разів:

$$4,5A_1 \leq A_1 + A_2 + A_3 - \text{ВМП} \leq 11A_1 \quad (2.15)$$

Беручи до уваги значення нормативу показника забезпечення власними коштами, визначимо межі варіювання власних оборотних активів суб'єкта підприємництва:

$$\begin{cases} (P_4 - A_4) / (A_1 + A_2 + A_3 - \text{ВМП}) \geq 0,1 \\ 4,5A_1 \leq A_1 + A_2 + A_3 - \text{ВМП} < 11A_1 \end{cases} ,$$

$$\text{Звідки } 0,45 A \leq P_4 - A_4 \leq 1,1 A_1 \quad (2.16)$$

Наступним етапом є представлення суми джерел фінансування, які були прирівняні до власного капіталу, через розмір постійних пасивів і максимально ліквідних активів. З цією метою врахуємо значенням нормативу показника фінансової автономії і визначимо межі зміни суми оборотних активів:

$$\begin{cases} (P_4 - \text{ДМП} - \text{ЗНВП}) / (P_1 + P_2 + P_3 + P_4) \geq 0,5 \\ 7A_1 + P_4 \leq P_1 + P_2 + P_3 + P_4 < 16A_1 + P_4 \end{cases} ,$$

звідки $0,5(7A_1+П_4) \leq П_4 - ДМП - ЗНВП \leq 0,5(16A_1+П_4)$,

$$0,5П_4 - 3,5 A_1 \leq ДМП + ЗНВП \leq 0,5П_4 - 8A_1 \quad (2.17)$$

Враховуючи те, що розмір доходів майбутніх періодів і забезпечень майбутніх витрат і платежів мають позитивне значення, за допомогою нерівності 2.17 отримаємо похідну систему обмежень:

$$\begin{cases} 0,5П_4 - 3,5 A_1 \geq 0 \\ 0,5П_4 - 8A_1 \geq 0 \end{cases}$$

$$\text{звідки } П_4 \geq 16A_1 \quad (2.18)$$

Отже, в процесі перетворень була визначена найменша необхідна сума постійних пасивів, виражена через розмір наявних найбільш ліквідних активів. Дане обмеження, враховуючи нерівність 2.16, сприяє визначенню граничного значення для розмірів необоротних активів суб'єкта господарювання [6]:

$$\begin{cases} П_4 \geq 16A_1 \\ 0,45A_1 \leq П_4 - A_1 \leq 1,1A_1 \end{cases}$$

$$\text{отже, } 14,9 A_1 \leq A_4 \leq 15,55A_1 \quad (2.19)$$

Враховуючи визначені діапазони обсягів активів здійснимо представлення валюти балансу через найбільш ліквідні активи:

$$\begin{cases} 0 \leq A_2 < A_1 \\ 6A_1 < A_3 \leq 14A_1 \\ 14,9A_1 \leq A_4 \leq 15,55A_1 \end{cases}$$

$$\text{звідки } 21,9A_1 \leq A_1 + A_2 + A_3 + A_4 \leq 31,55A_1 \quad (2.20)$$

Дана нерівність дає можливість визначити необхідний розмір довгострокових джерел з метою стабільного функціонування суб'єкта підприємства:

$$\begin{cases} 21,9 A_1 \leq П1+П2+П3+П4 \leq 31,55 A_1 \\ 5 A_1 < П1+П2 \leq 10 A_1 \end{cases},$$

$$\text{звідки } 16,9 A_1 \leq П3 + П4 \leq 21,55 A_1 \quad (2.21)$$

Отже загальний розмір довгострокових і постійних пасивів у суб'єкта господарювання має дорівнювати величині, що у 16,9–21,55 разів є більшою розміру найбільш ліквідних активів. Вищенаведені розрахунки можуть бути використані в процесі визначення нормативних значень часток окремих елементів активів та пасивів у балансі, що в повній мірі задовольняє рекомендаціям стосовно необхідного рівня платоспроможності і ліквідності, а також і фінансової стійкості (додаток Л) [6].

За даними таблиці Л.1 (додаток Л) ми можемо зазначити, що зменшення значень нормативів щодо ліквідності призводить до побудови «важкої» структури балансу, а пониження вимог стосовно рівня власного капіталу сприяють нарощенню частки довгострокових зобов'язань.

Цільове значенням показника абсолютної ліквідності для ПрАТ «Домінік» визначимо на рівні 0,2 і необхідно враховувати реальну суму поточних зобов'язань товариства для того, щоб визначити величину грошових коштів: $A_1 = 6577,2$ тис. грн.

Враховуючи розраховане значення величини грошових коштів визначимо діапазони граничних значень оптимального агрегованого балансу ПрАТ «Домінік» (таблиця 2.9).

Для того щоб визначити відповідність статей балансу ПрАТ «Домінік» розрахованим граничним значенням оптимального балансу необхідно побудувати

агрегований баланс товариства та визначити питому вагу його складових.

Таблиця 2.9 – Діапазони граничних значень для оптимального агрегованого балансу ПрАТ «Домінік» за критерієм ліквідності й платоспроможності

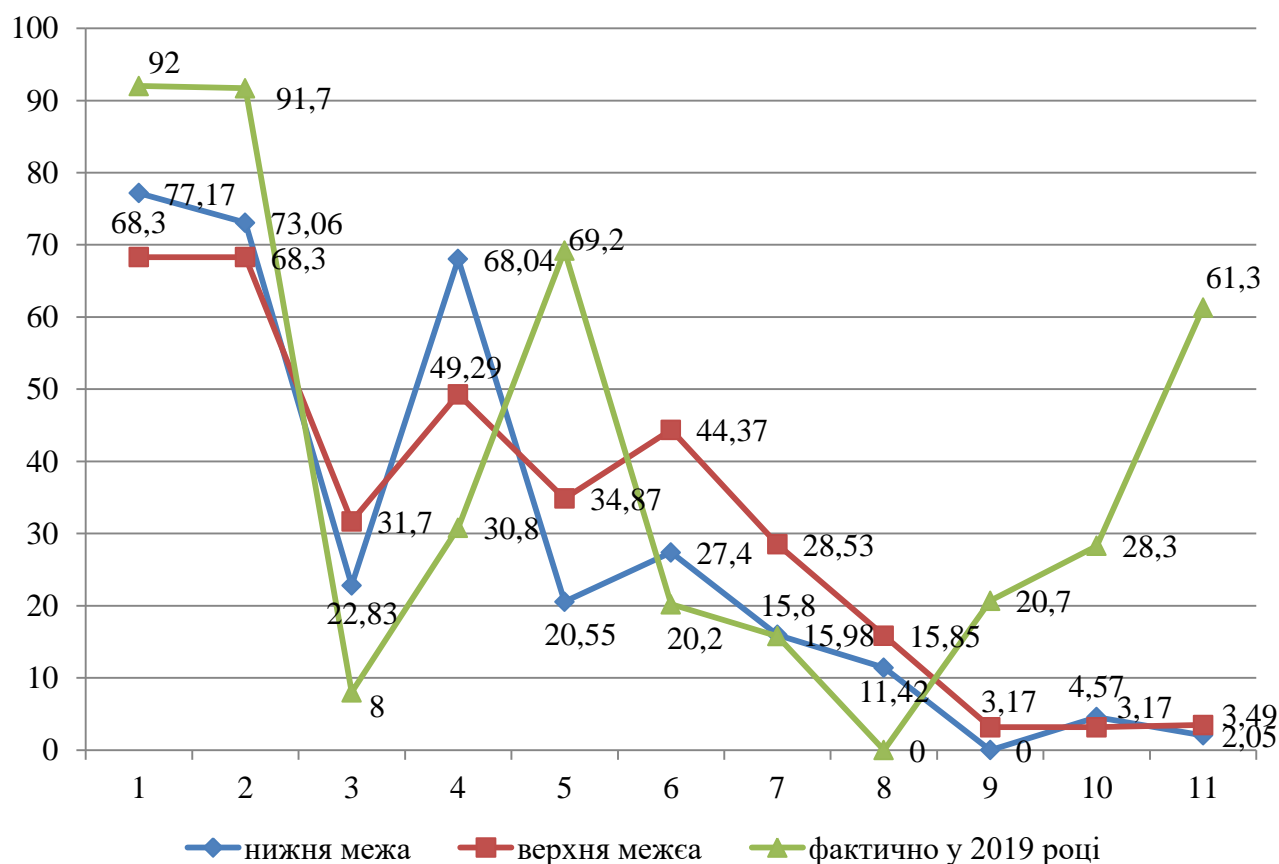
Показник	За нижньою межею граничних значень		За верхньою межею граничних значень	
	Оцінка в обсягах А ₁	Питома вага в балансі, %	Оцінка в обсягах А ₁	Питома вага в балансі, %
Валюта балансу	144040,68	100,00	207510,66	100,00
Постійні та довгострокові пасиви	111154,68	77,17	141738,66	68,30
З них: Постійні пасиви	105235,2	73,06	141738,66	68,30
Поточні зобов'язання	32886,0	22,83	65772,00	31,70
Необоротні активи	98000,28	68,04	102275,46	49,29
Оборотні активи	29597,40	20,55	72349,20	34,87
Запаси і витрати	39463,20	27,40	92080,80	44,37
З них: Запаси	23020,20	15,98	59194,80	28,53
Витрати майбутніх періодів	16443,00	11,42	32886,00	15,85
Поточна дебіторська заборгованість	0,00	0,00	6577,20	3,17
Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	6577,20	4,57	6577,20	3,17
Робочий капітал	2959,74	2,05	7234,92	3,49

Реальний агрегований баланс ПрАТ «Домінік» за 2019 рік наведений в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 – Фактичний агрегований баланс ПрАТ «Домінік» за 2019 рік

Показники	Значення показника, тис. грн.	Питома вага, %
Валюта балансу	415885	100,0
Постійні та довгострокові пасиви	382999	92,0
З них:	381471	91,7
Постійні пасиви		
Поточні зобов'язання	32886	8,0
Необоротні активи	128004	30,8
Оборотні активи	287881	69,2
Запаси і витрати	84257	20,2
З них:	65515	15,8
Запаси		
Витрати майбутніх періодів	0	0
Поточна дебіторська заборгованість	85961	20,7
Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	117663	28,3
Робочий капітал	254995	61,3

Наступним етапом є аналіз відповідності реальних значень балансу ПрАТ «Домінік» умовам оптимальності за індикаторами поточної та перспективної платоспроможності (рисунок 2.6).

Умовні позначення:

1 – Постійні та довгострокові пасиви	6 – Запаси і витрати
2 – Постійні пасиви	7 – Запаси
3 – Поточні зобов'язання	8 – Витрати майбутніх періодів
4 – Необоротні активи	9 – Поточна дебіторська заборгованість
5 – Оборотні активи	10 – Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції
	11 – Робочий капітал

Рисунок 2.6 – Фактична структура та межі оптимальної структури балансу ПрАТ «Домінік»

На ПрАТ «Домінік» були сформовані надлишкові суми оборотних активів. Їх реальна питома вага в структурі балансу становить 69,2 %, що майже у два рази перевищує максимальну межу, яка визначає забезпечення високого рівня ліквідності акціонерного товариства і при цьому не відбувається порушення

якості його фінансового стану за іншими напрямками його оцінювання. Привертає увагу той факт, що частка оборотних активів господарського товариства забезпечується за рахунок грошових коштів та поточних фінансових інвестицій (28,3 %), дебіторської заборгованості (20,7 %), частка яких не відповідає межах рекомендованих значень і є значно більшою, а також запасів (15,8 %), що майже відповідають умовам сталої платоспроможності.

Аналізуючи джерела фінансування акціонерного товариства, слід зазначити, що в їх структурі переважають постійні та довгострокові пасиви, що на 14,83 п. більше верхньої межі. Перевищення фактичних даних над рекомендованими стосовно залучення довгострокових джерел фінансового забезпечення компенсується надлишковими розмірами оборотних активів. Що стосується поточних зобов'язань, то їх частка є значно нижчою до визначених меж, а саме вона на 14,83 п. менше нижнього значення. Така ситуація впливає на формування значного рівня ліквідності.

Що стосується частки робочого капіталу ПрАТ «Домінік» то вона є також вищою, ніж максимальне значення верхньої межі для неї, а саме вона складає 61,3 %, і це на 58,81 п. перевищує рекомендоване значення. Дана невідповідність оптимальним межах впливає на рівень забезпечення ліквідності й платоспроможності балансу.

Визначені недоліки щодо управління ліквідністю й платоспроможністю ПрАТ «Домінік» наведені на рисунку 2.7, на якому зазначені у відсотковому виразі відхилення реальних розмірів активів чи пасивів балансу від їхніх рекомендованих значень. Прийнятним вважається нульове відхилення або його позитивна тенденція від мінімальної межі при нульовому значенні відхилення чи його від'ємній тенденції від максимальної межі, і це за розмірами не має перевищувати різницю між максимальною і мінімальною межами.

Дані рисунку 2.7, свідчать, що вищезазначену вимогу задовольняє обсяг поточних зобов'язань ПрАТ «Домінік». Найбільше відхилення можна спостерігати за робочим капіталом, а також відповідно і за його елементами – грошовими коштами, поточними дебіторською заборгованістю і зобов'язаннями.

Рисунок 2.7 – Відмінність фактичного обсягу статей балансу
ПрАТ «Домінік» за 2019 рік від оптимального із врахуванням верхньої та
нижньої межі, %

Отже, з метою забезпечення оптимального рівня як ліквідності, так і платоспроможності ПрАТ «Домінік» у короткостроковому та довгостроковому періодах фінансовим менеджерам товариства доцільно провести ряд заходів, що мають бути направлені на досягнення найбільш збалансованих пропорцій між основними складовими активів й пасивів. Перш за все, це стосується обсягу грошових коштів, що значно перевищують оптимальний розмір, а це в свою чергу впливає на ефективність їх використання.

Здійснюючи підтримку пропорції складових елементів агрегованого балансу в діапазоні рекомендованих нормативів акціонерне товариство буде ліквідним та платоспроможним. Недотримання визначених граничних значень складових активів або пасивів буде супроводжуватися зменшенням якості фінансового стану суб'єкта господарювання хоча б за одним із зазначених напрямків його аналізу. Таким чином, за допомогою запропонованої методики з'являється можливість визначення оптимальних граничних значень індикаторів фінансового стану, дотримання яких дозволить підприємству підтримувати необхідний рівень його ліквідності й платоспроможності.

Для здійснення більш ефективної діяльності ПрАТ «Домінік» має модернізувати основні засоби, за допомогою якої відбувається виробництво печива. Як було зазначено в пункті 2.1 зношеність основних засобів перевищує норматив, а саме коефіцієнт зносу дорівнює 56 %, що негативно впливає на господарську діяльність. Пропонуємо ПрАТ «Домінік» закупити нову універсальну лінії зтяжного і цукрового печива та конвеєрну систему охолодження у UTF GROUP, що займається виготовленням харчового обладнання. Вартість нового обладнання складатиме 36600 тис. грн. З метою уникнення ризиків та зниження рівня надлишкової ліквідності ПрАТ «Домінік»

оновлення основних засобів буде здійснювати за рахунок наявних грошових коштів. Сума грошових коштів зменшиться на 36600 тис. грн. і це вплине на значення показників абсолютної ліквідності, а саме його значення буде зменшиться до рівня 2,5 у разі незмінності інших умов функціонування. При цьому показник придатності основних засобів буде більше 0,5 та буде відповідати нормативу. Отже, такі дії призведуть, перш за все, до розширення господарської діяльності акціонерного товариства шляхом виробництва нової якісної продукції, що в свою чергу позначиться на підвищенні рівня прибутковості підприємства. А по друге, ПрАТ «Домінік» зможе оновити свої виробничі потужності та зменшити суму грошових коштів, і це позитивно вплине на структуру статей балансу в бік відповідності оптимальним значенням показників агрегованого балансу.

Таким чином, вищенаведені рекомендації будуть сприяти удосконаленню управління ліквідністю та платоспроможністю ПрАТ «Домінік», а також дозволять підвищити рівень ефективності його фінансово-господарської діяльності.

ВИСНОВКИ

Одним із ключових завдань фінансового менеджменту підприємства є управління його ліквідністю і платоспроможністю. Це пов'язано з тим, що необхідною умовою здійснення ефективної діяльності суб'єкта господарювання є наявність у нього достатньої суми як ліквідних активів так і фінансових ресурсів, за рахунок яких фінансується його діяльність в умовах фінансової нестабільності. Підтримка необхідного рівня ліквідності й платоспроможності впливає на забезпечення стійкого фінансового стану підприємства як у коротко- так і довгостроковому періодах.

Питанням дослідження сутності ліквідності й платоспроможності підприємств приділили увагу як вітчизняні так і закордонні науковці. Аналіз їх праць дозволив встановити, що існують різні підходи щодо трактування змісту понять «ліквідність» і «платоспроможність». На нашу думку, ліквідність – це спроможність швидкого перетворення наявних оборотних активів підприємства у грошові кошти, метою якого є погашення поточних зобов'язань, а платоспроможність – можливість суб'єкта господарювання наявними у нього ресурсами в повному розмірі і своєчасно здійснити розрахунок за своїми боргами.

На рівень ліквідності і платоспроможності мають вплив зовнішні і внутрішні фактори. Різноманітність змісту і прояву ліквідності й платоспроможності для суб'єктів підприємництва обумовлюють необхідність їх розподілу за видами та окремими рисами, які слід враховувати в процесі їх управління. Дана класифікація допомагає більш повно надати характеристику ліквідності і платоспроможності.

Проведення повного та якісного аналізу ліквідності й платоспроможності підприємства є важливим етапом в процесі управління ними. Основною метою даного аналізу є визначення можливості підприємства відповідати за його зобов'язаннями як в поточному періоді так і у перспективі.

Оцінку ліквідності й платоспроможності суб'єкта підприємництва доцільно здійснювати поступово за наступними пунктами: аналіз ліквідності балансу підприємства; оцінка показників ліквідності; розрахунок та аналіз показників поточної платоспроможності; розрахунок та оцінка показників перспективної платоспроможності; розрахунок інтегрального показника платоспроможності.

З метою забезпечення достатнього рівня ліквідності й платоспроможності підприємства необхідно постійно здійснювати ефективне управління ними. Основна мета управління ліквідністю й платоспроможністю суб'єкта підприємництва полягає у реалізації заходів, що націлені на підвищення їх рівнів, а також визначення чинників, що впливають на них з метою забезпечення погашення зобов'язань підприємства. До системи складових елементів процесу управління ліквідністю й платоспроможністю підприємства належать: мета та завдання управління, об'єкт забезпечення, функції та вимоги. На нашу думку, під управлінням ліквідністю й платоспроможністю слід розуміти процес, який пов'язаний з розробкою та прийняттям фінансових рішень щодо формування необхідного рівня ліквідності і платоспроможності підприємства враховуючи виконання ним його зобов'язань у чітко визначені строки.

Дана дипломна робота була написана за допомогою бази інформаційних матеріалів ПрАТ «Домінік», що є одним із лідерів на ринку кондитерських виробів. Основними видами господарської діяльності ПрАТ «Домінік» є виробництво і реалізація кондитерських виробів, а також оптова торгівля цукром, шоколадом і кондитерськими виробами.

Оцінивши основні фінансово-економічні показники діяльності ПрАТ «Домінік» за 2015–2019 рр. ми можемо зазначити, що на підприємстві спостерігається скорочення обсягів виробництва та прибутковості; відбулося збільшення розміру власних фінансових ресурсів, і при цьому зменшується сума позикових ресурсів товариства; обсяги необоротних та оборотних активів збільшуються.

Проведений аналіз груп показників фінансового стану ПрАТ «Домінік» дозволив зробити наступні висновки. Майновий стан товариства за період аналізу

погіршується, що пов'язано зі значним рівнем зношеності основних засобів, який перевищує нормативні значення. В цілому, переважна більшість показників оборотності приватного акціонерного товариства «Домінік» мають тенденцію до збільшення і це є свідченням покращення ефективності використання ресурсів, і у 2015–2019 роках діяльність ПрАТ «Домінік» була прибутковою і при цьому спостерігається зниження значень коефіцієнтів рентабельності, що є свідченням зменшення рівня прибутковості.

Оцінка поточної ліквідності ПрАТ «Домінік» ми здійснили на основі характеристики ліквідності балансу товариства, а також відносних показників ліквідності, а перспективної платоспроможності – за допомогою показників фінансової стійкості.

Баланс акціонерного товариства був абсолютно ліквідним у 2015 р. та протягом 2017–2019 рр. У 2016 році в акціонерному товаристві група активів А1 була менше групи пасивів П1 і це свідчить про неможливість, в цьому році, суб'єктом господарювання погасити його найбільш термінові пасиви найбільш ліквідними активами.

Значення відносних показників ліквідності значно перевищували їх нормативні значення, що є свідченням високого рівня ліквідності ПрАТ «Домінік» і можливості підприємства покривати його поточні зобов'язання.

Аналіз показників перспективної платоспроможності дозволив нам зробити висновок, що ПрАТ «Домінік» за період 2015–2019 рр. було платоспроможним та мало стійкий фінансовий стан, про що свідчать тенденції розглянутих показників. Також підтвердженням достатнього рівня платоспроможності товариства є відповідність нормативу (більше 3) інтегрального показника та його збільшення на 138 % за період 2015 – 2019 рр.

Таким чином, проведений аналіз абсолютних і відносних показників ліквідності й платоспроможності товариства, дозволив нам зробити висновок, що у 2015–2019 роках ПрАТ «Домінік» було ліквідним та платоспроможним, а це, в свою чергу, є необхідними умовами ефективного його функціонування.

Одним із шляхів удосконалення управління ліквідністю та платоспроможністю є визначення діапазону оптимальних граничних значень для агрегованого балансу ПрАТ «Домінік». На основі порівняння фактичних пропорцій складових балансу 2019 року з їх оптимальними значеннями були виявлені відхилення. Слід зазначити, що ПрАТ «Домінік» сформувало неоптимальний баланс, і це було підтверджене існуючими диспропорціями між реальними та оптимальними індикаторами. Найбільші відхилення спостерігалися за такими показниками як: робочий капітал, грошові кошти й поточні фінансові інвестиції, поточна дебіторська заборгованість та оборотні активи. Всі виявлені диспропорції є свідченням можливих проблем у фінансово-господарській діяльності товариства у майбутньому. Отже, фахівцям з фінансового менеджменту ПрАТ «Домінік» необхідно розробити низку заходів, що будуть націлені на підвищення якості управління ліквідністю й платоспроможністю суб'єкта господарювання та здійснити їх практичне впровадження. Одним із таких заходів є модернізація необоротних активів товариства, а саме закупівля нового обладнання, що буде використане в процесі виробництва печива. Завдяки таким діям у ПрАТ «Домінік» з'являється можливість виготовлення більш якісної конкурентної продукції за рахунок впровадження сучасних технологій, а також змінити структуру статей балансу в бік відповідності оптимальним значенням показників агрегованого балансу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко Т.П. Платоспроможність, контролінг і антикризове регулювання діяльності аграрних підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Випуск 3. 2015. С.183–187.
2. Багацка К. В. Управління довгостроковою платоспроможністю підприємства в ринковому середовищі. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3494/1/22008.pdf> (дата звернення: 02.10.2020).
3. Бержанір І. А. Аналіз ліквідності як важливий етап оцінки фінансового стану підприємств. *Фінанси, учет, банки*. 2014. № 1 (20). С. 44–49.
4. Бігдан І. А., Лачкова Л. І., Лачкова В. М., Жилякова О.В. Фінансовий менеджмент: елект. навч. посібник. . Х. : ХДУХТ, 2017. 197 с.
5. Богацька Н. М. Методичні підходи до оцінки платоспроможності сучасних підприємств. *Економічний простір*. 2010. № 41. С. 212–221.
6. Боярко І. Оптимізація балансу підприємства. *Світ фінансів*. 2010. № 4. С.158–166.
7. Бугай В. З., Білий Є. Л. Удосконалення методичного підходу щодо оцінки поточної ліквідності балансу підприємства. *Вісник Запорізького національного університету*. 2009. № 1(4). С.28–33.
8. Ванієва А. Р. Оцінка ліквідності і платоспроможності підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2006. № 8. С.52–62.
9. Васьківська К. В., Сич О. А. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 236 с.
10. Вдовенко Л. Платоспроможність підприємств: сутність та методика розрахунку показників. *Економічний аналіз*. 2012. № 10(2). С. 27–29.
11. Власова Н. О., Пічугіна Т. С., Смирнова П. В. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємств роздрібною торгівлі : монографія. Х. : Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2010. 222 с.

- 12.Глядько К. М. Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства.
URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/76155/1/Glyad%27ko_mag_rob.pdf (дата звернення: 04.10.2020).
- 13.Горбатенко А. А. Оцінка платоспроможності підприємства в кризових умовах. *Вісник Української академії Банківської Справи*. 2009. № 1 (26). С. 31–40.
- 14.Гудзь О. Є. Діагностика та управління платоспроможністю в аграрних підприємствах. *Сталий розвиток економіки*. 2011. № 7 (10). С. 323–326.
- 15.Дема Д. І., Дорохова Л. М., Віленчук О. М. Фінансовий менеджмент : підручник. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 320 с.
- 16.Журавльова Ю. Ю. Сутність платоспроможності підприємства. *Фінанси України*. 2010. № 1. С. 116–120.
- 17.Іванов В. К. Сутність платоспроможності промислового підприємства. *Вісник економічної науки України*. 2009. № 2. С. 41–44.
- 18.Іванов В. К. Тактичні напрями забезпечення платоспроможності підприємства. *Вісник економічної науки України*. 2009. № 1(15). С. 79–82.
- 19.Коваленко Д. І., Гуминюк П. П. Діагностика ліквідності та платоспроможності у системі антикризового управління. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2017. № 15 (37). С. 30–35.
- 20.Котляр М. Л. Платоспроможність та ліквідність в системі оцінки фінансової стійкості підприємства. *Економічний простір*. 2008. №11. С.192–199.
- 21.Крилова О. В. Грошові потоки в системі забезпечення платоспроможності підприємства. *Економіка та держава*. 2019. № 7. С. 30–33.
- 22.Люта О. В., Пігуль Н. Г., Глядько К. Теоретичні засади управління ліквідністю та платоспроможністю підприємств. *Вісник Сумського державного університету. Серія економіка*. 2019. № 4. С. 14-23.
- 23.Майборода О. Є., Косарева І. П., Каранда О. М Концептуальні засади управління платоспроможністю підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 3 (43). С. 793–797.

- 24.Майборода О. Є., Косарева І. П., Лесняк А. О. Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 18. С.256–260.
- 25.Масленніков Є.І. Економічна характеристика методів оцінки ліквідності балансу на підприємствах машинобудування та металообробки. *Економіка: реалії часу*. 2012. № 1. С. 59–64.
- 26.Мельник Т. А., Лобач К. В. Методи оцінки ліквідності підприємства. *Наукові записки*. 2016. № 20. С.79–93.
- 27.Мотичко В. В. Концептуальні засади управління платоспроможністю підприємства URL: <http://repository.vsau.vin.ua/getfile.php/2690.pdf> (дата звернення: 25.09.2020).
- 28.Мулик Я. І. Ліквідність підприємств як елемент управління фінансовою безпекою: методичне та інформаційне забезпечення. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 4. С.42–50.
- 29.Непочатенко О. О. Методичні проблеми оцінки платоспроможності підприємств. *Науковий вісник БДФА*. 2010. № 1. С. 18–23.
- 30.Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств : підручник. Київ : «Центр учбової літ», 2013. 504 с.
- 31.Непочатенко О. А., Непочатенко В. О. Оцінка ефективності та платоспроможності аграрних підприємств. URL : <http://lib.udau.edu.ua/bitstream/123456789/817/1/>(дата звернення: 15.10.2020).
- 32.Носова Є. А. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства. *Економіка. Проблеми економічного становлення*. 2012. № 2. С. 58–64.
- 33.Олександренко І. В. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 6 (156). С.420–426.
- 34.Орехова К. В., Челомбитько Ю. М. Роль та місце ліквідності та платоспроможності підприємства в сучасному економічному середовищі URL: <http://fkd.org.ua/article/view/29210/26249> (дата звернення: 01.10.2020).
- 35.Островська Г. Фінансовий менеджмент : підручник. Тернопіль : Підручники і посібники, 2016. 512 с.

- 36.Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2007. 592 с.
- 37.Партин Г. О., Селюченко Н. Є. Фінансовий менеджмент : підручник. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2018. 387 с.
- 38.Подольська В .О., Яріш О. В. Фінансовий аналіз. К.: Центр навчальної літератури. 2007. 488 с.
- 39.Пойда-Носик Н. Н., Свадеба В. В. Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2016. С. 208–215.
- 40.Про затвердження методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Наказ Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. № 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06#Text> (дата звернення: 11.11.2020).
- 41.Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: Наказ Міністерства фінансів України, ФДМУ від 26.01.2001 р. №49/121 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01#Text> (дата звернення: 11.11.2020).
- 42.Сніткіна І. А. Підходи визначення сутності платоспроможності та класифікація факторів впливу. *Науковий вісник Ужгородського Університету*. 2019. № 1(53). С. 179–183.
- 43.Соколова Е.М., Чернявська Г. Г. Проблеми управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. *Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Серія: Економіка і управління*. 2016. № 35. С. 330–338.
- 44.Сосновська О. О. Механізм оцінки фінансової стійкості. *Економіка: теорія і практика*. 2015. № 2. С. 60-66.

45. Старостенко Г. Г. Управління ліквідністю малого підприємства: теоретичний аспект. *Причорноморські економічні студії*. 2017. № 16. С. 98–104.
46. Тарасенко Н. В., Вагнер І. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2019. 444 с.
47. Теницька Н. Б., Гришко Ю. С. Підвищення платоспроможності підприємства шляхом оптимізації дебіторської заборгованості. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 8. С. 366–369.
48. Терен Г. М. Система показників аналізу ліквідності підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 8. С. 36–41.
49. Ткаченко О. С. Неплатоспроможність, як ознака фінансової нестабільності сільськогосподарських підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. № 15. С. 126–128.
50. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Полтава : РВВ ПДАА, 2014. 358 с.
51. Тяхтій М.П., Сотченко Ю.К., Воробйов О.П. Сутність та методика оцінки платоспроможності суб'єктів господарювання України. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. № 4 (16). С. 116–120.
52. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. / за ред. Школьник І. О. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 368 с.
53. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / за ред. В. М. Бороноса. Суми : Вид-во СумДУ, 2012. 539 с. URL: <http://fin.fem.sumdu.edu.ua/uk/finman2012.html> (дата звернення: 11.11.2020).
54. Фінансовий менеджмент : підручник / кер. кол. авт. А. М. Поддєрьогін. Київ : КНЕУ, 2017. 534 с.
55. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / за заг. редакцією І. О. Школьник та В. М. Кремень. Суми, 2014. 427 с.
56. Фінанси підприємств: підручник / за заг. ред. Поддєрьогін А. М. та інші. К.: КНЕУ. 2008. 552 с.

- 57.Халатур С. М., Бровко Л. І., Моруга Т. О. Методологія оцінки ліквідності та платоспроможності сільськогосподарських підприємств. *Економіка та держава*. 2017. № 12. С. 56–60
- 58.Хоменко Т. Ю, Погребняк А. Ю. Система показників оцінки платоспроможності підприємств. URL: <http://probleconomy.kpi.ua/pdf/2013-26.pdf> (дата звернення: 21.09.2020).
- 59.Цал-Цалко Ю. С. Удосконалення економічного механізму оцінки платоспроможності суб'єктів господарювання. *Вісник ЖДТУ*. № 1 (35). С. 185–194.
- 60.Чайка Т. Ю., Лошакова С. Є., Водоріз Я. С. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності за балансом, урахування фінансових і виробничих особливостей підприємства під час здійснення коефіцієнтного аналізу ліквідності. *Економіка та суспільство*. 2018. Вип. 15. С. 900–908.
- 61.Чемчикаленко Р. А., Гордієнко А. О. Оцінка стану платоспроможності вітчизняних підприємств. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2017. № 5 (10), С. 126–131.
- 62.Шевченко О. А. Аналіз рівня ліквідності підприємств легкої промисловості. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/all-fm/all-fm-2018/paper/download> (дата звернення: 17.09.2020).
- 63.Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: підручник. К., 2013. 375 с.
- 64.Шергіна Л. А., Домшина Т. Р. Фактори впливу на фінансову стійкість і платоспроможність підприємства в період кризи. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32614233.pdf> (дата звернення: 01.10.2020).
- 65.Шморгун Н. П., Головка І. В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. К.: ЦНЛ, 2006. 528 с.
- 66.Юрій А. І. Місце управління ліквідністю в стабілізації діяльності підприємства. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. № 8 (50). 2016. С. 73–76.
- 67.Яремик Х. Я. Методичні підходи до оцінки платоспроможності підприємства URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2015/34.pdf (дата звернення: 04.10.2020).